

Universal Declaration of Human Rights - Gagauz

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Insan Hakların Cümlä Deklaratiyası

Kabledildi hem bildirildi 217 A (III) Birleşmiş Milletlär Kurulun Genel Asambleyasının kararınan 1948 yılda dekabrının onunda

Respublika Moldovadaki Insan hakları merkezi

Basılêr Birleşmiş Milletlär Kurulun Moldovadaki İlerlemä Programasının Yardımınan

Preambula

ESABA ALARAK, ani insan aylesi azaların kişilik saygılı, onnarın birtakım hem ayrılmaz hakların tannması serbestliin, dooruluun hem ömür-dünnäa usuluun temelidir; hem

ESABA ALARAK, ani insan haklarına gösterilän saygısızlıktan hem aşaalıktan kaynaklanan yabannık darıldêêr insannın üzünü, hem ani ölä bir dünnäa kurulması, nerdä insannarda olacek söz hem düşünmek serbestlii hem olmayacak korku hem sıkıntı, insannarın bir üüsek isteyişi gibi bildirildi; hem

ESABA ALARAK, ani insan hakları läâzım korunsun kanon kuvedinnän, ani olmasın ölä, açan insan, bitki çözüm gibi, zorbalaa hem baskıya karşı istar-istemäz kalêr yapsın kalkıntı; hem

ESABA ALARAK, ani läâzım halklar arasında dostluk baalantıların ilerlemesinä yardımcı olmaa; hem

ESABA ALARAK, ani Birleşmiş Milletlär halkları kendi Ustavında tekrarlādılar inandıklannı insannarın temel haklarına, insan kişiliin onuruna hem kıymetinähem da adamnarlan karıların birtakım haklarına hem karar aldılar sotal ilerlemesine yardımcı olmaa hem taa bol serbestliktäyaşamak koşullannı iileştirmäa; hem

ESABA ALARAK, ani aza devletlär söz verdilär, Birleşmiş Milletlär Kurulunnan birliktä, cümlä insan hakların hem temel serbestliklerin saygılanmasına yardımcı olmaa;

hem

ESABA ALARAK, ani bu haklar hem serbestliklär tabeetin universal annaşılmısı bu baalantıyı bütünnä tamannamak içik pek maanalıdır,

GENEL ASAMBLEYA

bildirir bu Insan Hakların Cümlä Deklaraşıyasını ölä bir problema gibi, angısını läâzım özensinnär çözmäa hepsi halklar hem devletlär, aniki herbir insan hem cümleinin herbir organı, dayma göz altında tutarak bu Deklaraşıyayı savaşınnar aydınlatmaklan hem üüretmäklän yardım etmaa bu hakların hem serbestliklerin saygılanmasına naşional hem halklararası progresiv işlärän onnarın tanıtılmasına hem tamannanmasına nicä Kurula girän devletlerin halkları arasında, ölä da o halklar arasında, angıları bulunrlar o devletlerin kanonnarı altında olan topraklarda.

Yazı 1

Insannar hepsi duuêrlar serbest hem birtakım kendi kıymetindä hem haklarında. Onnara verilmiş akıl hem üz da läâzım biri-birinä davransınnar kardaşlık ruhuna uygun.

Yazı 2

Herbir insanda lâazım olsun hepsi bu Deklaraŧiyada bildirilân haklar hem serbestliklär, hiçbir ayırıntısız soy, deri rengi, adam hem karı, dil, din, politika yada başka inandıkları, mülk, insan boyu eki başka durum bakımından.

Bundan başka diil lâazım yapılsın hiçbir ayırıntı devletin ya insanın yaşadı topraan politika statusuna görä, bakmayarak o toprak serbest mi, bakımını mı, kendibaşına kullanmayan mı osa suverenitetindä başka türlü sınırlamal mı.

Yazı 3

Herbir insanın yaşamak, serbestlik hem kişiliinä dokunmamak hakı var.

Yazı 4

Kimsey diil lâazım tutulsun esirliktä ya serbestsiz durumda; esirlik hem esir satılması hiçbir türlü kabledilmeer.

Yazı 5

Kimsey diil lâazım zeetlensin, zorlaştırılsın yada cezalandırılsın zulumca eki insan şanını aşaalayan davranışlan.

Yazı 6

Herbir insanın, nerdä da o bulunsa, var hakı daava subyekti olarak tanınmaa.

Yazı 7

Herbir insan kanona karşı denk hem herkezin, bir ayırıntısız, var birtakım hakı kanonnan korunmalı olmaa. Hepsi insannarın birtakım hakı var bu Deklaraŧiyayı bozan diskriminaŧiyadan hem bölä diskriminaŧiya fitlemesindän korunmalı olmaa.

Yazı 8

Herbir msanını hakı var legal millet daavalarından haklarını efektivli geeri almaa, eer konstitutiya ya kanon tarafından ona verilân haklar korunmazsalar.

Yazı 9

Kimsey yok nasıl zakonsuz zorlan kapansın, tutulsun yada erindän kaldırılsın.

Yazı 10

Herbir insanın haklarını hem borçlarını belirtmek için hem ona çıkarılan kabaatlamanın sebepli olup-olmadını göstermek için var hakı, cümlä birtakımlık temelindä, istemäa onun daavasını bakılsın açık hem dooruluk kurallarına uygun olarak baalı olmayan hem tarafsız olan sudta.

Yazı 11

1. Herbir kabaatlı bulunan insanın hakı var kabaatlı sayılmamaa, eer onun kabaatı zakona görä açık araştırmaklan ortaya çıkarılmadıysa hem ona hertürlü korunma kolaylı verilmediysä.

2. Kimsey yok nasıl cezalandırılsın ölä bir cürüm (zakona uymayan iş) yapması için yada yapmaması için, eer yapıldı zamanda o cürüm naŧional zakonnarına görä hem halklararası haka görä cezalanan kabaat sayılmadıysa. Hem yok nasıl kabaathıya verilsin taa aar ceza, nekadar vardı nasıl verilsin o vakıta, açan cürüm yapılmış.

Yazı 12

Kimseyin yok nasıl kanonsuz karışılın kendi kişi hem aylä yaşamasına, kanonsuz dokunulsun onun eviüä, onun Yazışma saklıluna yada onun kıymetinä hem adına. Herbir insanın var hakkı kanonnan korunmalı olmaa bölä karışmalardan eki bölä dokunmalardan.

Yazı 13

1. Herbir insanın var hakkı serbest er diıştırmää hem herbir devletin sınırlarında kendisinä oturmak eri ayırmaa.
2. Herbir insanın var hakkı çıkmaa memlekettän, bu sırada kendi memleketindän da, hem dönmää memleketinä.

Yazı 14

1. Herbir insanın var hakkı sıkıştırmalardan başka memleketlerdä koruntu aaramaa hem o koruntuyu kullanmaa.
2. Bu hak yok nasıl kullanılsın, eer sıkıştırma yapılsa gerçektän politikaya baalı olmayan bir kabaat için yada Birleşmiş Milletlär kurulun neetlerinä hem prinçiplerinä karşı gidän işlär için.

Yazı 15

1. Herbir insanın var vatandaşlık hakkı.
2. Kimseydän yok nasıl kanonsuz alınsız onun vatandaşlı yada onun hakl kendi vatandaşlını diıştırmää.

Yazı 16

1. Yaşlarını dolduran adamnarın hem karıların var hakkı, hiçbir sınırlamasız soy, milletlik ya din üzerinä, evlenip aylä kumıaa. Onnarın hakları birtakım evlenirkän, evlenmektä bulunarkan hem ayrılarkan.
2. Evlenmäk olabilir sade karşılıklı iki tarafın bütün serbestliinnän hem kayıllınnan.
3. Aylä— cümlelerin bir natural hem ana kısmı hem onun var hakkı cümlä hem devlet tarafından korulu olmaa.

Yazı 17

1. Herbir insanın var hakkı mal saabisi olmaa tek başına yada başkasınnan birliktä.
2. Kimseyin elindän zakonsuz mal diil läüzüm alınsın.

Yazı 18

Herbir msanın var serbestli düşünmäk, üz hem din hakkı; bu haka girer serbestlik diıştırmää kendi dinini ya inandıklarını hem tutmaa kendi dinini ya inandıklarını tek başına eki başkasınnan birliktä, halka açık üürenmää, duva etmää hem din ritual adetlerini kullanmaa.

Yazı 19

Herbir insanın var hakkı serbestli fikirlerinä hem onnarın serbestli açıklamasına; bu haka girer serbestlik engelsiz kendi fikirlerinä uymaa hem serbestlik aaramaa, kabletmää hem daatmaa bilgi hem fikir hertürlü hem devlet sınırlarına baalı olmayarak.

Yazı 20

1. Herbir insanın var hakkı uslu toplantı hem kuruluş serbestliinä.

2. Kimseyi yok nasıl zorlaştırmaya girsün nesoy-sa kuruluşu (asotiatieyâ).

Yazı 21

1. Herbir insanın var hakkı pay almaa kendi devletin kullanmasında doorudan yada seçilmiş vatandaşların aracılınan.
2. Herbir insanın var birtakım hakkı kendi memleketinde devlet izmetine giräbilmää.
3. Halkın isteyişi lâazım olsun önderlik kuvedin temeli; bu isteyiş laazım belli edilsün periodik hem falş olmayan seçimnerdä, angıları lâazım yapılsınar universal hem birtakım seçim hakınan, saklı kiyat atmaklan yada başka denk maanalı, kiyat atmanın serbestliini koruyan formalarlan.

Yazı 22

Herbir insanın, cümlä azası olduu için, hakkı var sotal yardımına hem onun saygılun yardımını olması için hem kişiliin serbestli ilerlemesi için lâazım olan ekonomika, soşial hem kultura hakların gerçekleştirmesine national yardımna hem milletlärarası işbirlii yolunna hem herbir devletin yapılışına hem kaynaklarına uygun olarak.

Yazı 23

1. Herbir insanın var hakkı çalışmaa, serbestli iş ayırmaa, dooru hem uygun iş kolaylıklarında çalışmaa hem işsizliktän korunmalı olmaa.
2. Herbir insanın var hakkı hiçbir ayırıntısız birtakım iş için birtakım ödek kabletmää.
3. Herbir çalışan insanın var hakkı almaa dooru hem kanaatlı ödek, angısı eter insanca yaşamaa ona hem onun aylesinä hem angısına, lâazım olduynan, eklener başka sotal yardımna.
4. Herbir insanın var hakkı kurmaa profesional birlikleri hem girmää profesional birliklerine kendi intereslerini korumaa deyni.

Yazı 24

Herbir insanın var hakkı dinnenmä hem boş vakıda, bu arada çalışma günün akıllıca sınırlanmasına hem periodik ödekli izinina (otpuskaya).

Yazı 25

1. Herbir insanın var hakkı ölä yaşamak uuruna, bu sıraya girer imeesi, giyimi, evi, saalık bakımı hem lâazım olan soşial izmetleri, angısı lâazım olê korumaa saalını hem varlunı, kendisinin hem aylesinin, hem hakkı yardımsız kalmamaa işsizlik, hastalık, sakatlık, ihtârlık yada başka olabilirli durumda, açan o kendisine baalı olmayan sebeplär üzerine geçinmesi için kaynaksız kalabilir.
2. Analık hem uşaklık vererlär bir ayırı bakım hem yardım hakkı. Hepsi uşaklar, duuan evlilikte ya evlilik dışında, lâazım kabletsinnär birtakım sotal yardım.

Yazı 26

1. Herbir insanın var üürenmâk hakkı. En az başlantı hem genel üürenmâk lâazım olsunnar ödeksiz. Başlantı üürenmâk lâazım olsun hepsi için. Tehnika hem zanaat üürenmesi için yol lâazım açık olsun herkezinä, üüsek üürenmâk tã lâazım hepsi için birtakım açık olsun herkezin becerdimä görä.
2. Üürenmâk lâazım ön versin insan kişiliin dolu ilerlemesmä hem da insan hakların hem temel serbestliklerin taa büyük saygılanmasına. Üürenmâk lâazım yardım etsin karşılıklı annaşmak, saburluk hem dostluk olsun hepsi milletlä, soy hem din grupaların arasında hem yardım etsin Birleşmiş Kurulun barış koruma çalışmalarına.

3. Ana-bobanın var üstün hakı kendi küçük yaşlı uşaklarına üürenmāk forması ayırmaa.

Yazı 27

1. Herbir insanın var hakı serbestli pay almaa cümleinin kultura yaşamasında, hoşlanmaa incä zanaatlan, pay almaa bilim ilerlemesinde hem faydalanmaa onun hayırlarınnan.

2. Herbir insanın var hakı korunsun onun moral hem material interesleri, kaynaklanan onun yaptı bilim, literatūra ya artistik yaratmalarından.

Yazı 28

Herbir insanın var hakı ölä bir soĭial hem halklararası düzenä, aurgısında bütün haklar hem serbestlikler, sıralanan bu Deklaraŭiyada, gerçek olabileceklär.

Yazı 29

1. Herbir insanın cümlä karşısında borçları var, sade cümledä olur gerçeklensin kişiliin serbest hem bütün ilerlemesi.

2. Haklarını hem serbestliklerini gerçekteştirärkän herbir insana sade ölä sınırlama yapılabilinir, angısı kanona göre uygulanmış saade neetlän gerçekteştirmää aalemin haklarının hem serbestliklerinin tanınmasını hem saygılanmasını hem da demokratik toplumunda dooru moral isteklerinä, cümlä düzeninä hem cümlä yaşamak boluuna uygun olması için.

3. Bu hakların hem serbestliklerin gerçekteştirilmesi hiçbirtürlü diil lääzım aykırı gitsin Birleşmiş Milletlär Kurulun neetlerinä hem prinŭiplerinä.

Yazı 30

Bu Deklaraŭiyada bişey yok nasıl yorumnansın osoy, sansın bir devletä, kişi grupasına yada ayırı kişilere veriler hak ölä bir çalışmada bulunmaa, angısı önnendiriler bu Deklaraŭiyada sıralanan hakları hem serbestlikleri yok etmää.
